

Kulturdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att fortsatt stödja socialtjänstens arbete mot våldsbejakande extremism

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att fortsatt stödja socialtjänsten i dess arbete mot våldsbejakande extremism. Det är angeläget att socialtjänstens personal har kunskap om hur olika ärenden inom socialtjänsten som rör våldsbejakande extremism kan hanteras. På uppdrag av regeringen har Socialstyrelsen tidigare tagit fram ett stödmaterial till socialtjänstens personal under namnet *Våldsbejakande extremism - Stöd för socialtjänstens arbete med barn och unga vuxna* (dnr Ku2016/01320/D). Socialstyrelsen ska målgruppsanpassa och verka för att stödmaterialen kommer socialtjänstens personal till del i arbetet mot våldsbejakande extremism. Inom ramen för uppdraget ska myndigheten också genomföra en ny kartläggning av socialtjänstens erfarenheter av våldsbejakande extremism.

Uppdraget ska genomföras med ett tydligt fokus på att säkerställa barns behov och barnets rättigheter. Mot bakgrund av att flickor och pojkar, unga kvinnor och unga män, påverkas av eller är involverade i våldsbejakande extremism på olika sätt är det viktigt att myndigheten beaktar ett jämställdhetsperspektiv i arbetet, t.ex. genom att uppmärksamma de maskulinitetsnormer som kan råda i berörda grupper.

Socialstyrelsen ska inom ramen för uppdraget samråda med den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism, Statens skolverk, Statens institutionsstyrelse, Kriminalvården, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Barnombudsmannen, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Sveriges Kommuner och Landsting. Eftersom genomförandet av uppdraget kan kräva internationell expertis samt kunskap om specifika frågor från olika forskningsfält ska Socialstyrelsen vid behov även

samverka med andra relevanta aktörer och forskare inom och utom Sverige.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) tillsammans med en ekonomisk slutredovisning senast den 18 maj 2018. Av redovisningen ska framgå vilka åtgärder som har vidtagits inom ramen för uppdraget. Socialstyrelsen ska lämna en delredovisning senast den 15 maj 2017 i vilken ska framgå vilka åtgärder som myndigheten ditills har vidtagit.

Regeringen avser att för uppdragets genomförande besluta om 1 500 000 kr för 2017 och 500 000 kr för 2018 under förutsättning att riksdagen anvisar medel för ändamålet. Den totala kostnaden för uppdraget under 2016-2018 beräknas således uppgå till 2 000 000 kronor.

Medel som inte utnyttjas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 10 mars 2017. Rekvisition, återbetalning och ekonomisk redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Skälen för regeringens beslut

Våldsbejakande extremism är ett allvarligt problem för demokratin. Våldet som extremistiska grupper använder och legitimerar som en politisk metod utmanar och hotar det demokratiska samhället.

Sverige har ratificerat FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och det fakultativa protokollet vid indragning av barn i väpnade konflikter som stadgar att barnets grundläggande rättigheter gäller även i en väpnad konflikt. Genom konventionen och det fakultativa protokollet har Sverige förbundit sig att vidta alla genomförbara åtgärder för att barn bl.a. inte ska rekryteras till eller användas i väpnade konflikter samt att barn ska ges stöd för rehabilitering och återanpassning i samhället.

Regeringen har förstärkt det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och terrorism (skr. 2014/15:144, skr. 2014/15:146). Arbetet vidareutvecklas nu. I juni 2016 förlängde regeringen uppdraget till den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism till och med januari 2018 (dir. 2016:43). Förlängningen innebär en fördjupning av uppdraget där samverkan med myndigheter och kommuner som utvecklar sitt arbete är en central del. I den strategi som den nationella samordnaren presenterade i juni 2016 betonas socialtjänstens viktiga roll i arbetet mot våldsbejakande extremism på lokal nivå.

Socialtjänsten kan få kännedom om flickor och pojkar samt unga kvinnor och män som riskerar att involveras i eller som är involverade i

våldsbejakande extremism, till exempel genom anmälningar om oro från föräldrar eller via myndigheter inom ramen för anmälningsskyldigheten. Socialstyrelsens kartläggning visar att 39 av 218 socialtjänstverksamheter under det senaste året hade haft kontakt med barn eller unga vuxna som varit involverade i, eller misstänkts riskera att involveras i, våldsbejakande extremism. Det har saknats vägledning för socialtjänstens personal i sådana ärenden, varför regeringen den 23 april 2015 gav Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta ett stöd för socialtjänstens arbete med barn och unga vuxna i ärenden som rör våldsbejakande extremism (dnr Ku2015/01385/D).

I den rapport som Socialstyrelsen presenterade för regeringen i maj 2016 (dnr Ku2016/01320/D) framhåller myndigheten att arbetet bör integreras i socialtjänstens existerande strukturer och verksamhet. För att detta ska vara möjligt behövs en ökad medvetenhet och förståelse hos personalen om vad våldsbejakande extremism innebär. Detta uppdrag syftar till att bidra till en sådan kunskapshöjning genom att målgruppsanpassa och sprida materialet som Socialstyrelsen har tagit fram. Personal inom socialtjänsten ska därmed få tillgång till kunskap för att kunna upptäcka, utreda och sätta in rätt insatser i ärenden som rör våldsbejakande extremism.

På regeringens vägnar

Alice Bah Kuhnke

Viktor Sjögren

Kopia till

Justitiedepartementet/PO, Krim,

Utrikesdepartementet/FN

Socialdepartementet/FST

Utbildningsdepartementet/S, GV, UF

Kulturdepartementet/DISK

Utredningen om genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism (Ju 2014:26)

Den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism (Ju 2014:18)

Barnombudsmannen

Brottsförebyggande rådet

Forum för levande historia

Försvvarshögskolan

Göteborgs universitet
Kammarkollegiet
Kriminalvården
Migrationsverket
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Nämnden för statligt stöd till trossamfund
Polismyndigheten
Statens institutionsstyrelse
Statens medieråd
Statens skolverk
Säkerhetspolisen
Totalförsvarets forskningsinstitut
Sveriges Kommuner och Landsting